

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Marianny Reiffovej v právnej veci navrhovateľa **Š. Š.** nar. X., trvale bytom v R. B. č. X. proti odporkyni **Sociálnej poisťovni v Bratislave**, Ul. 29. augusta č. 8, o starobný dôchodok, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 22. marca 2011, č. k. 5 Sd/81/2010-42, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 22. marca 2011, č. k. 5 Sd/81/2010-42 **z m e ň u j e** tak, že rozhodnutie odporkyne z 19. augusta 2010 číslo X. v spojení so zmenovými rozhodnutiami z 19. januára 2011 číslo X. a z 3. marca 2011 číslo X. **z r u š u j e** a vec **vracia** odporkyni na ďalšie konanie.

Účastníkom náhradu trov konania **nepriznáva**.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 22. marca 2011, č. k. 5 Sd/81/2010-42, potvrdil rozhodnutie z 19. augusta 2010 číslo X., ktorým odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok s odôvodnením, že nesplnil podmienky, uvedené v § 65 ods. 1 a § 274 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), pretože nebol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov, ale len 14

rokov a 216 dní vo zvýhodnenej pracovnej kategórii, takže mu nevznikol nárok na starobný dôchodok vo veku 55 rokov. Krajský súd potvrdil aj rozhodnutie z 19. januára 2011 číslo X., ktorým odporkyňa zmenila napadnuté rozhodnutie tak, že vo výroku doplnila ustanovenia § 21 a § 174 zákona č. 100/1988 Zb. zákona o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) a znova podľa § 65 ods. 1 a § 247 zákona o sociálnom poistení, zamietla žiadosť navrhovateľovi o starobný dôchodok od 10. júla 2010 z dôvodu, že nespĺnil podmienky nároku tým, že nezískal potrebnú dobu dôchodkového poistenia, teda 15 rokov dôchodkového poistenia vo zvýhodnenej pracovnej kategórii na vznik nároku na starobný dôchodok vo veku 55 rokov. Napokon odporkyňa ďalším rozhodnutím z 3. marca 2011 číslo X. zmenila svoje rozhodnutie z 19. januára 2011 v časti odôvodnenia, keď v nej uviedla, že pre nárok na starobný dôchodok bola navrhovateľovi zhodnotená doba zamestnania od 1. januára 1973 do 31. decembra 1973 v II. pracovnej kategórii ako robotníka na povrchu, od 1. januára 1974 do 31. mája 1975 v II. pracovnej kategórii ako robotníka v úpravni, od 1. júna 1974 do 22. októbra 1974 v III. pracovnej kategórii a od 23. októbra 1974 do 31. decembra 1974 v II. pracovnej kategórii ako robotníka v úpravni. Vzhľadom na skutočnosť, že zamestnávateľ R., B. potvrdil, že v období od 1. januára 1973 do 31. mája 1974 a od 23. októbra 1974 do 31. decembra 1974 navrhovateľ vykonával zamestnanie zaradené do II. pracovnej kategórie, nebolo možné túto dobu hodnotiť ako dobu zamestnania odpracovanú v I.AA pracovnej kategórii. Žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku od 10. júla 2010 bola preto znova aj týmto rozhodnutím zamietnutá.

Z dôkazov vykonaných v správnom i v súdnom konaní mal krajský súd preukázané, že odporkyňa posúdila žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku správne. Súd neakceptoval námietky navrhovateľa, týkajúce sa zaradenia jeho zamestnania v Ž., š. p. S., Banský závod R. v období rokov 1973 a 1974 do výhodnejšej pracovnej kategórie, lebo jeho zaradenie u tohto zamestnávateľa do II. resp. III. pracovnej kategórie jednoznačne zistil z evidenčných listov dôchodkového zabezpečenia, ako aj z prílohy k žiadosti o dôchodok, ktoré sám navrhovateľ vlastnoručne podpísal a tým verifikoval údaje v nich obsiahnuté. Krajský súd v tejto súvislosti považoval za právne bezvýznamné tvrdenie, že si navrhovateľ nevedomoval právne dôsledky týchto dokumentov v čase, kedy ich podpisoval.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie navrhovateľ. Žiadal napadnutý rozsudok krajského súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie dokazovanie. Alternatívne navrhol tento rozsudok

zmeniť tak, že mu bude priznaný starobný dôchodok po zhodnotení spornej doby vo zvýhodnenej prvej pracovnej kategórii. Uviedol, že v období od 1. januára 1973 do 21. decembra 1974 pracoval v podzemí ako baník v I.AA kategórii a na preukázanie uvedenej skutočnosti navrhol vypočítať aj ďalších svedkov, a to L. Š.Š. J. P., J. P. B. B., D. J., Š. Š. a svedkov skôr navrhnutých, ktorí v uvedenom období s ním pracovali ako baníci v podzemí. K odvolaniu priložil vyhlásenia uvedených svedkov o ním tvrdených skutočnostiach a poukázal aj na skutočnosť, že má len štyri triedy základnej školy, iné vzdelanie nemá, preto nechápal dosah svojho podpisu na evidenčných listoch dôchodkového zabezpečenia.

Odporkyňa vo vyjadrení na odvolanie navrhovateľa navrhla napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správne potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 250s v spojení s § 246c OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu skonanim, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa je potrebné vyhovieť.

Podľa § 21 ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení nárok na starobný dôchodok vzniká získaním 25 rokov doby zamestnania a dosiahnutím dôchodkového veku aspoň 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) alebo najmenej 10 rokov v takom zamestnaní v uránových baniach.

Podľa § 14 ods. 2 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení do I. pracovnej kategórie sú zaradené zamestnania, v ktorých sa vykonávajú sústavne a v priebehu kalendárneho mesiaca prevažne rizikové práce, pri ktorých dochádza k častým a trvalým poruchám zdravia pracujúcich pôsobením škodlivých fyzikálnych a chemických vplyvov, a to zamestnania v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach.

Podľa § 165 ods. 1 zákona o sociálnom poistení (v znení zákona č. 555/2007 Z. z. účinnom od 1. januára 2008) poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek.

Z dávkových a súdnych spisov vyplýva, že do 10. júla 2010, kedy navrhovateľ dovŕšil 55 rokov bol pred 1. januárom 2004 dôchodkovo poistený od 1. januára 1975 do 31. decembra 1991 vo zvýhodnenej I.AA pracovnej kategórii v trvaní 14 rokov a 216 dní.

Nárok na starobný dôchodok vo zvýhodnenej pracovnej kategórii by navrhovateľovi vznikol od 10. júla 2010 (teda od dovŕšenia veku 55 rokov veku) vtedy, ak by bolo preukázané, že bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní zaradenom do I. pracovnej kategórie v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach.

V súdnom spise je založené potvrdenie R., š. p. B. zo 7. júla 2010, ktorým vedúci strediska Ing. F. P. potvrdzuje, že navrhovateľ pracoval v bývalom š. p. Ž. S., závod R. v dobe od 6. júna 1972 do 31. mája 1974 a od 23. októbra 1974 do 6. júna 1982 bez uvedenia konkrétneho pracovného zaradenia. Navrhovateľ k návrhu doložil 3 prehlásenia z 11. októbra 2010 spolupracovníkov M. P., nar. X., bytom H. č. X. X., O. Č., nar. X., bytom H. č. X., X. a O. B., nar. X., bytom R.X. č. X., ktorí v nich vyhlasujú, že v rokoch 1973 a 1974 pracovali počas celých rokov ako baníci (všetci traja to uviedli), so stálym pracoviskom v podzemí na býv. úseku R. B., závodu R., Ž., š. p. (predtým národný podnik) S.. Ďalej uviedli vo vyhláseniach, že denne vykonávali práce v podzemí a jedným z ich spolupracovníkov, ktorý pracoval na uvedenom banskom úseku ako baník so stálym pracoviskom v podzemí v tomto období aj navrhovateľ a že v zamestnaní vykonával stále len práce v podzemí hlbinej bane.

Tvrdeniu navrhovateľa na pojednávaní krajského súdu, že v baniach začal pracovať ešte pred dovŕšením 18. roku svojho veku, nasvedčuje záznam v osobnom liste dôchodkového poistenia - obdobie dôchodkového poistenia v II. pracovnej kategórii od 6. júna 1972 do 31. decembra 1972, ale aj celý rok 1973 a 1974, pripojeného k rozhodnutiu odporkyne z 19. augusta 2010 číslo X.. Tieto údaje prevzala odporkyňa z evidenčného listu dôchodkového zabezpečenia, ktorý bol vypracovaný v roku 1994 (keď mal navrhovateľ 19 rokov) organizáciou Ž., št. p. B. 09 R., kedy navrhovateľ podpísal, že v roku 1973 pracoval v II. pracovnej kategórii ako robotník na povrchu a do 31. mája 1974 v II. pracovnej kategórii ako robotník v úpravni, od 1. júna 1974 do 22. októbra 1974 v III. pracovnej kategórii a od 23. októbra 1974 do 31. decembra 1974 v II. pracovnej kategórii ako robotník v úpravni.

Navrhovateľ však už v návrhu z 11. októbra 2010 na preskúmanie tohto rozhodnutia tvrdí, že vo zvýhodnenej pracovnej kategórii pracoval už od roku 1973 a pracoval tak počas celej jeho pracovnej činnosti v bývalých Ž., š. p. (predtým národný podnik) S. v závode R.. Konkrétne v rokoch 1973 a 1974 pracoval na vtedajšom banskom úseku R. B. v hlbinej bani so stálym pracoviskom v podzemí.

Odporkyňa vo svojom vyjadrení z 31. januára 2011 poukázala na skutočnosť, že na účely jednoznačného preukázania výkonu zamestnania od 1. januára 1973 do 24. mája 1974 vo zvýhodnenej pracovnej kategórii, je potrebné navrhnuť dvoch svedkov spolupracovníkov z obdobia rokov 1973 až 1974, ktorí vykonávali tie isté práce ako navrhovateľ a ktorí to svedecky potvrdia svojou výpoveďou do zápisnice, ktorú vyhotoví pobočka Sociálnej poisťovne v Rožňave. V dôvodoch rozhodnutia z 19. januára 2011 odporkyňa uviedla, že po doručení zápisnice ústrediu Sociálnej poisťovne bude výpoveď spolupracovníkov vyhodnotená a následne bude vo veci vydané rozhodnutie. Napriek tomu, že navrhovateľ už k návrhu z 29. novembra 2010 pripojil vyhlásenia troch spolupracovníkov (M. P., O. Č. a O. B.) o tom, že počas celých rokov pracoval s nimi ako baník so stálym pracoviskom v podzemí a ďalších šiestich svedkov – spolupracovníkov navrhol navrhovateľ v odvolaní, súd prvého stupňa neskúmal skutočný výkon práce navrhovateľa v bani pod zemou, hoci preukázanie tvrdených skutočností mohlo mať vplyv na vznik nároku navrhovateľa na starobný dôchodok a mohlo spochybniť zákonnosť a vecnú správnosť preskúmaných rozhodnutí odporkyne.

Odvolačný súd preto nepovažoval za správny právny názor krajského súdu, podľa ktorého výsluch navrhovaných bol nadbytočný. Navrhovateľ ako účastník konania navrhol dôkazy na podporu svojich tvrdení a hoci organizačná zložka Sociálnej poisťovne rozhodne, ktoré z navrhovaných dôkazov vykoná, nemôže ponechať bez povšimnutia také dôkazy, ktoré môžu mať vplyv na vecnú správnosť jej rozhodnutia. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne je povinná vykonať aj iné dôkazy, ktoré účastníci konania nenavrhlí, ak sú potrebné na zistenie a objasnenie skutočného stavu veci /§ 196 ods. 6 zákona o sociálnom poistení/. Takéto dôkazy však v správnom konaní odporkyňa riadne nezadovážila a nevysporiadala sa s nimi a neurobil tak ani súd v konaní na prvom stupni.

Odvolačný súd preto záver krajského súdu o zákonnosti preskúmaného rozhodnutia nepovažoval za vecne správny. Napadnutý rozsudok preto podľa § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 3 OSP zmenil, rozhodnutia odporkyne zrušil a vec vrátil odporkyni na ďalšie konanie. V ďalšom konaní bude povinnosťou odporkyne vypočuť svedkov, ktorých navrhol navrhovateľ na preukázanie tvrdenia, že spolu s nimi vykonával v roku 1973 a 1974 zamestnanie, zaradené vo zvýhodnenej pracovnej kategórii a vo veci opätovne rozhodnúť.

Právnym názorom odvolacieho súdu je správny orgán pri novom rozhodnutí vo veci viazaný (§ 250ja ods. 4 OSP).

Odporkyňa zároveň v novom rozhodnutí v zmysle § 209 ods. 3 zákona o sociálnom poistení uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bola vedená pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na ktorých základe rozhodovala.

Odvolací súd účastníkom náhradu trov konania nepriznal, lebo odporkyňa nebola v konaní úspešná a navrhovateľ trovy nežiadal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. februára 2012

JUDr. Elena Závadská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová